

First Professional BAMS Degree Supplementary Examinations
January 2022
Sanskrit
(2016 Scheme)

Time: 3 Hours

Total marks:100

- Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space
- Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers

व्याख्यातः

(2x10=20)

1. सोदाहरणं सूत्राणि व्याख्यात :

- इकोऽयणचि • आद्गुणः • सम्बोधनेच • मोऽनुस्वारः

2. श्लोकानां पदच्छेद - पदार्थ - अन्वय सारान् लिखत :

- तस्यान्तरेण नाभेस्तु ज्योतिः स्थानं ध्रुवं स्मृतम् । • शरीरे क्षियमाणेऽपि वर्धते द्वाविमौ सदा ।
- तदाधमति वातस्तु देहस्तेनास्य वर्धते ॥ • स्वभावं प्रकृतिं कृत्वा नखकेशाविति स्थितिः ॥
- शुक्रशोणितसंयोगे यो भवेद्दोषा उत्कटः ॥ • प्रकोपो वाऽन्यथा भावो क्षयो वा नोपजायते ।
- प्रकृतिर्जायते तेन तस्या मे लक्षणं श्रुणु । • प्रकृतिनां स्वभावेन जायते तु गतायुषः ॥

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्त :

(10x5=50)

3. अधोरेखाङ्कितानां विभक्तिसाधुत्वं प्रदर्शयत :

- वृक्षात् फलं पतति. • शिरे केशम् अस्ति. • प्रजाभ्यः स्वस्ति • रामस्य पिता दशरथः

4. अधोदत्तानां वाक्यानां अशुद्धिपरिहारं कुरुत :

- आवां चित्राणि लिखति । • वयं पुस्तकं नयसि । • तौ कुत्र गच्छामि ।
- युयं किं करोति । • सा तटाकं गच्छसि ।

5. आङ्गलभाषायाम् अथवा मलयालभाषायाम् अनुवदत :

श्लेष्मप्रकृतिस्तु दूर्वेन्दीवरनिस्त्रिंशाद्रारिष्टकशरकाण्डानामान्यतमवर्णः सुभगः प्रियदर्शनो मधुरप्रियः
 कृतज्ञो धृतिमान् सहिष्णुरलोलुपो बलवान् श्रिरग्राही दृढवैरश्च भवति ।

6. संस्कृतभाषायाम् अनुवदत

- The leaves fall down from the tree
- He is running
- She is cooking well
- Cow gives milk
- Lions always eat meat

7. विभक्त्यन्तरूपाणि लिखत :

- धातु • नदी

8. टिप्पण्यौ लिखत :

- स्वस्थ • स्वास्थ्यम्

9. संस्कृतभाषायां उत्तरं लिखत :

- दशगुणाः स्नान कानि ? • धर्मसाधनं कानि ?
- भूमि शुद्धति कथम् ? • षड्जीव लोकस्य सुखानि कानि ?

10. व्याख्यात :

- मान्त्रं भौमं तथाऽग्नेयं वायुव्यं दिव्यमेव च । • यो वर्तते शुचित्वेन स वैश्वानर उच्यते ।
वारुणं मानसं चैव सप्त स्नानानुक्रमात् ॥ • यो वर्ततेऽशुचित्वे स वै-श्वा-नर उच्यते ॥

11. सूचितकथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखत :

- सर्वे ते हास्यतां यान्ति यथा ते मूर्खपण्डिताः ।

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत :

- उदारचरितानान्तु वसुदैव कुटुम्भकम् । • राजद्वारे स्माशने च यतिष्ठति स बान्धवः ।

उत्तरं लिखत

(10x3=30)

13. सन्धिं /सन्धिविच्छेदं च कुरुत :

- सन्+ अच्युत • कृष्णं + वन्दे • रामस् + शेते • सन्मति
• सदानन्दः • गुरूपदेशः

14. विग्रहवाक्यम्/समस्तपदं च लिखत :

- हरित्रात • गोरक्षितम् • चोरभयम् • ग्रामात् निर्गतः
• ईश्वरे अधिन • नीलं च तत् उत्फलं च

15. धातुरूपाणि लिखत :

- गच्छति • वन्दिष्यते

16. प्रयोगं विपरिनमयत

- सः वस्त्रं नयति । • ते पुष्पं पशन्ति । • छात्रः पाठं पठति ।

17. अधोरेखाङ्किते पदे कः प्रत्यय इति कोष्ठात् समुचितम् उत्तरं निर्धार्य लिखत

- सा प्रबन्धं लेखितुं प्रयत्नम् करोति (तुमन्, शत्रु, निच्)
• ते सर्वदा स्नानं कृत्वा भोजनं कुर्वन्ति । (शानच् तुमन्, त्वा)
• गजः जलं प्राप्तुं गच्छति । (अनीयर्, तुमन्, ल्यप्)

18. सन्धिविच्छेदं कुरुत ।

- सच्चित् • रामोऽवदत् • नाविकः

19. सन्धिं कुरुत ।

- यत्र + उक्तम् + आयुर्वेद • प्राप्तो + असि • स्यात् + चतुष्टयः

20. विग्रह वाक्यं लिखत

- सरक्तम् • पुरीषधरा • उण्डुकस्तम्

21. अर्थं लिखत

- अन्त्राणि • जिह्वा • मेधः • ऋक् • वामतः • ईक्षुः

22. अधोरेखाङ्कितानां पदानां अन्त-लिंग-विभक्ति वचनानि निर्दिश्यत

- मुत्रश्रोतः पथाच्छुक्रं पुरुषस्य प्रवर्तते ।
• तं पच्यमानं पित्तेन वायुश्चापि अनुधावति ।
• शीराणां तु मृदुपाकः स्नायूनां च ततः खरः ।
